

พระอัจฉริยภาพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวด้านการใช้ละครพัฒนา
มนุษย์ที่สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21

HIS MAJESTY KING RAMA VI's INGENIOUS WAYS OF USING DRAMA FOR
HUMAN DEVELOPMENT AND IT'S RELEVANCE IN THE 21st CENTURY

ชลธิชา หอมฟุ้ง^{1*},

Cholticha Homfung^{1*},

มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 6 ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000 ประเทศไทย¹

Silpakorn University, 6 Prathomchedi--district, Mueang Nakorn Prathom District,

Nakorn Prathom Province 73000 Thailand¹

*Corresponding author E-mail: Cholticha207@hotmail.com

(Received: 31 Jan, 2024; Revised: 4 Jun, 2024; Accepted: 5 Jun, 2024)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิธีการแสดงละครพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 และ 2) ศึกษาพระอัจฉริยภาพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวผ่านงานละครที่สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 วิธีการศึกษาคือการวิเคราะห์เอกสาร ผลการศึกษาพบว่า 1) บทละครพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวประเภทเค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนาช่วยพัฒนามนุษย์ได้สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน 2) พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่สะท้อนผ่านงานละคร ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านพระราชวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านการทรงเป็นนักการศึกษา แนวคิดในการพัฒนามนุษย์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนับว่าเป็นสิ่งที่เป็นสากลที่ยังเป็นแนวคิดสำคัญในการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 และยังคงขอยอดนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบันได้

คำสำคัญ: พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, การแสดงละคร, ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม, ศตวรรษที่ 21

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์

ABSTRACT

The purposes of this article aimed 1) to study theatrical approach of His majesty King Rama VI, its relevance in human development and 21st century skills, and 2) to study the genius of King Rama VI through his drama works accord the human development and 21st century skills. Document analysis was the opted method of the study. The results revealed that the drama created by King Rama VI had used theatrical approaches like “The plot for performance” and “Dumb Crambo”. Both could help human development accord the way to develop people in 21st century in Learning and Innovation Skills which consisted of; Critical Thinking and Creative Problem Solving, Creativity, Communication and Collaboration. The genius of King Rama VI through the drama works accord the development of human in the 21st century portrayed his in-depth knowledge in creative thinking, the broader vision of human resource development and excellence as an educator. The concept of King Rama VI to develop human is an international concept that is also relevant to human development in the 21st century. it can be further applied in current human resource development.

KEYWORDS: King Rama VI, Drama, Learning and Innovation Skills, 21st Century,

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม หรือผู้ทรงได้รับพระราชสมัญญาว่า “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า” เป็นกษัตริย์ที่มีพระปรีชาสามารถทางด้าน อักษรศาสตร์ อย่างเด่นชัด ในปี พ.ศ. 2524 ทรงได้รับการยกย่องจากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมของสหประชาชาติ (UNESCO) ให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก ผู้มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรม ในฐานะที่ทรงเป็นนักปราชญ์ ทรงเป็นปราชญ์สยามคนที่ 5 ที่ได้รับการยกย่องจากยูเนสโก (MalaKul, 1990, p. 3) พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์งานเขียนอันทรงคุณค่าไว้เป็นมากมาย โดยเฉพาะทางด้าน “การละคร” ทรงได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งการละครพูด” และในรัชสมัยของพระองค์นั้นนับได้ว่าเป็น “ยุคทองแห่งการเขียนบทละครพูด” (Nukulkit, 2000, p. 198)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์วรรณกรรมไว้เป็นจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น บทเบิกโรงเรื่องพระคเณศเสีงา พระภรตเบิกโรงสุดาวตาร บทละครร่ำเรื่องขอมดำดิน พญาราชวังสันศกุนตลา บทละครร้องเรื่องพระเกียรติรถ ท้าวแสนปม พระยศเกตุ บทละครสังคีตเรื่องมิกาดิ วิวาทพระสมุทรหนามยอกเอาหนามบ่ง บทละครพูดเรื่องมหาตมะ เจ้าข้า! สารวัด โพงพาง บทละครแปลเรื่องเวนิสวานิช ตามใจทำนโรเมโอและจูเลียต เป็นต้น ทุกเรื่องล้วนเป็นวรรณกรรมที่ทรงคุณค่า นอกจากให้ความบันเทิง ความรื่นรมย์ยังมุ่งเน้นให้เกิดความรักชาติ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่ปวงชนของพระองค์ และยังมีวรรณกรรมที่เด่นจนได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรว่าเป็นยอดของวรรณกรรม 2 เรื่อง ได้แก่ บทละครพูดเรื่องหัวใจนักรบ ได้รับยกย่องเมื่อปี พ.ศ. 2457 และบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา ได้รับยกย่องเมื่อปี พ.ศ. 2467

นอกจากบทละครข้างต้นแล้วยังมีบทละครอีก 2 ประเภท ที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของพระองค์ ซึ่งเน้นฝึกหัดให้ผู้แสดงได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการคิดเหตุการณ์ คิดบทสนทนาในการดำเนินเรื่องด้วยตนเอง นั่นคือ พระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง

และละครปริศนา บทพระราชนิพนธ์ทั้ง 2 ประเภทนี้เป็นพระราชนิพนธ์ที่ทรงวางเค้าโครงเรื่องลำดับการเดินเรื่องไว้โดยให้ผู้แสดงแต่งบทสนทนาหรือบทเจรจาเอง (Vechasat, 1990, p. 24) พระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนา เป็นงานละครที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมุ่งใช้ละครเพื่อฝึกหัดผู้แสดงดังที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (MalaKul, 1990, p. 2) กล่าวว่า “พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้การเล่นละครปริศนาเพื่อฝึกหัดตัวละครของพระองค์โดยที่มิให้รู้ตัว” ดังนั้น ผู้แสดงต้องใช้ทักษะ ความสามารถทั้งทางด้านความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินเรื่อง ต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการแสดง จึงจะทำให้งานแสดงนี้สัมฤทธิ์ผลได้ จากทักษะและความสามารถดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาเป็นหนึ่งในทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ภาติเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Learning, 2019, p. 21) ได้อธิบายกรอบแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ระบุเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ว่าประกอบไปด้วย 4Cs ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Critical Thinking and Creative Problem Solving) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การสื่อสาร (Communication) และการทำงานร่วมกัน (Collaboration)

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนาพบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับที่มาของบทละคร วิธีการเล่นละคร (MalaKul, 1990, p. 2) รวมทั้งมีการวิเคราะห์พระอัจฉริยภาพของพระองค์ผ่านบทละครประเภทดังกล่าว (Sujjapun, 2017, p. 22) ทั้งนี้ ยังปรากฏข้อมูลการศึกษาวิธีการแสดงพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนาที่เชื่อมโยงสู่ทักษะในศตวรรษที่ 21 ไม่มากนัก

ดังนั้นแล้วจึงเป็นเรื่องน่าสนใจศึกษาว่างานพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนาของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น

มีความสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ด้านใด อย่างไร ซึ่งจะแสดงให้เห็นพระอัจฉริยภาพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีพระวิสัยทัศน์กว้างไกลในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาวิธีการแสดงละครพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21

2. ศึกษาพระอัจฉริยภาพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวผ่านวิธีการแสดงละครพระราชนิพนธ์ที่สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Learning, 2019, p. 21) ที่ได้อธิบายกรอบแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ว่าประกอบไปด้วย 4Cs ได้แก่

- 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Critical Thinking and Creative Problem Solving)
- 2) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)
- 3) การสื่อสาร (Communication)
- 4) การทำงานร่วมกัน (Collaboration) โดยงานวิจัยนี้ได้นำทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 4Cs มาใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อวิเคราะห์วิธีการแสดงละครพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การเก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสารประเภทบทพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนา และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) และนำเสนอด้วยการบรรยายความ

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

บทพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดงและละครปริศนา เน้นวิเคราะห์เฉพาะวิธีการแสดงละครมิได้มุ่งเน้นวิเคราะห์เนื้อหาของบทละคร

บทพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดงและละครปริศนา คือ ประเภทหนึ่งของงานละครพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเน้นให้ผู้แสดงได้ฝึกการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการคิดบทเจรจาด้วยตนเอง

พระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดงคือ บทพระราชนิพนธ์ที่ทรงวางโครงเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ โดยให้ผู้แสดงแต่งบทสนทนาหรือบทเจรจาโต้ตอบด้วยตนเอง ซึ่งพระองค์ได้พระราชนิพนธ์เล่าเฉพาะใจความสำคัญของเรื่องนั้น ๆ เป็นร้อยแก้ว (Vechasat, 1990, p. 24) พระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดงแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดงละครพูด มี 1 เรื่อง คือ เรื่องไมโครธ เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดงลิเก มี 2 เรื่อง คือ 1) พระหันอากาศ และ 2) นางอุปกาศ เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดงตำนานเสือป่า มี 16 เรื่อง คือ 1) สงครามที่เมืองตาก 2) พระแท่นมั่งคดิลลา 3) พระเจ้าอุทองสร้างกรุงเก่า 4) สมเด็จพระนเรศวรป็นค่าย 5) เจ้าพระยาโกศป่านแสดงอำนาจอาญาสิทธิ์ 6) พระเจ้ากรุงธนบุรีตีเมืองฝาง 7) ท้าวเทพกษัตรีท้าวศรีสุนทร 8) พระต่อสู้อันต์ที่ภูเก็จ 9) ขอมดำดิน 10) ช้างพลายศรีมงคล 11) พลายมงคลทวีป 12) สมเด็จพระนเรศวรประกาศอิสรภาพ 13) พระยาสีหราชเดโชชัยรบพม่า 14) ราชทูตฝรั่งเศสเข้าเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์ 15) วีรกรรมท้าวสุรนารี และ 16) วีรกรรมเจ้าพระยาบดินทรเดชา เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดงละครพูดแบบภาพยนตร์ มี 5 เรื่อง คือ 1) สร้อยคอไข่มุกด์ 2) เนตรพระอิศวร 3) ตัวกอวิลสัน 4) วิลสันปลอม และ 5) แก้วแคนแทนขว้าวราช (Vechasat, 1990, pp. 24–25)

วิธีการแสดงพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง บทพระราชนิพนธ์ประเภทนี้แตกต่างจากบทพระราชนิพนธ์ประเภทอื่น ๆ ที่มีบทสนทนาสำหรับให้นักแสดงนำไปแสดงได้ทันที แต่พระราชนิพนธ์เค้าโครง

เรื่องสำหรับการแสดงนั้น นักแสดงจะต้องอ่านเรื่อง ร้อยแก้วหรือลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง แล้วร่วมกันแต่ง บทสนทนาจึงจะสามารถนำไปแสดงเป็นละครได้ ดังที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (MalaKul, 1975, p. 152) ได้อธิบาย วิธีการแสดงหรือการเล่นละครพระราชนิพนธ์ประเภทนี้ ไว้ว่า “ทรงพระราชนิพนธ์เล่าเรื่องให้ผู้แสดงพูดเอง”

ละครปริศนา หรือ ดัมป์แคมโบ (Dumb Crambo) เป็นการเล่นที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้แบบอย่างมาจากการแสดง Dumb Crambo ของอังกฤษ (MalaKul, 1974, p. 267) ละครปริศนา จัดเป็นพระราชนิพนธ์สำหรับการแสดงประเภทหนึ่ง แต่แตกต่างกันที่ละครปริศนาไม่ใช้การแสดงละครเพื่อให้ ผู้ชมได้รับทราบเรื่องราวของละครเพียงเท่านั้น ผู้แสดง จะต้องแสดงละครปริศนาเพื่อให้ผู้ชมซึ่งก็คือผู้แสดงละคร อีกฝ่ายทายทายทายหรือคำพังเพย ฉะนั้น นอกจากผู้แสดง จะผลัดกันแสดงละครตามเนื้อหาละครแล้ว ยังต้อง คิดวิเคราะห์คำในการแสดงแต่ละชุดที่จะนำมารวมกัน เป็นทายทายหรือคำพังเพย คำโครงเรื่องสำหรับการ แสดงละครปริศนานั้นมีทั้งที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็น ลายลักษณ์ และไม่เป็นลายลักษณ์ ทรงพระราชนิพนธ์ ไว้เป็นจำนวนมาก ได้แก่ หน้ากากดำ ตึกผีดู เศรษฐี สกุดดำ และหลวงรวม เป็นต้น

วิธีการแสดงละครปริศนา หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (MalaKul, 1974, p. 267) ข้าราชการบริพารผู้ใกล้ชิดผู้เคย ได้ร่วมเล่นละครปริศนาที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว ได้อธิบายวิธีการเล่นละครปริศนา สรุปได้ดังนี้

- 1) แบ่งผู้เล่นเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายละประมาณ 20-30 คน
- 2) แต่ละฝ่ายเลือกทายทายหรือคำพังเพยที่ประกอบด้วย คำ 4 คำ
- 3) นำทายทายหรือคำพังเพยนั้นมาแสดงเป็นละคร ตามจำนวนคำที่ประกอบเป็นทายทาย ถ้าทายทายมี 4 คำ ก็แสดงละคร 4 เรื่องซึ่งแต่ละเรื่องต้องมีความหมายถึง คำทั้ง 4 คำ ตามลำดับ
- 4) แสดงรวมคำ เป็นเรื่องที่ 5 ซึ่งเรื่องที่ 5 เป็นการแสดงละครเพื่อสื่อถึงความหมาย ของทายทายหรือคำพังเพยนั้น ๆ
- 5) เมื่อฝ่ายหนึ่ง แสดงจบ อีกฝ่ายจะเป็นผู้ทายทายทายหรือคำพังเพย ถ้าทายทายผิดจะแสดงเรื่องที่ 5 คือ “รวมคำ” อีกครั้ง
- 6) อีกฝ่ายสลับเป็นฝ่ายแสดง และฝ่ายแสดงสลับมา เป็นฝ่ายทาย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็น ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาวิธีการเล่นละครประเภทบท พระราชนิพนธ์คำโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละคร ปริศนาที่สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21
2. ศึกษาพระอัจฉริยภาพพระบาทสมเด็จพระ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวผ่านวิธีการเล่นละครประเภทบท พระราชนิพนธ์คำโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละคร ปริศนาที่สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21
3. นำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนา (Descriptive)

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ เอกสาร (Content Analysis) คือ บทพระราชนิพนธ์คำโครง เรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนา โดยวิเคราะห์ เฉพาะวิธีการเล่น ไม่ได้วิเคราะห์เนื้อหาของบทละคร

ผลการวิจัย

1. วิธีการเล่นบทพระราชนิพนธ์คำโครงเรื่อง สำหรับการแสดง และละครปริศนาสอดคล้องกับ การพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ด้านใด อย่างไร

จากการวิเคราะห์วิธีการแสดงบทพระราชนิพนธ์ คำโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนา พบว่า มีความสอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การคิด อย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Critical Thinking and Creative Problem Solving) 2) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) 3) การสื่อสาร (Communication) และ การทำงานร่วมกัน (Collaboration) โดยมีรายละเอียดการศึกษา ดังนี้

การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา

อย่างสร้างสรรค์ (Critical Thinking and Creative Problem Solving) การฝึกหัดผู้แสดงละครที่สอดคล้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ในศตวรรษที่ 21 สะท้อนให้เห็นได้จากการที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์เฉพาะเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง แล้วให้ผู้แสดงได้ใช้ความคิดในการสร้างบทสนทนาด้วยตนเอง ซึ่งในการสร้างสรรค์บทสนทนานั้น จำเป็นต้องใช้การคิดวิเคราะห์ ใช้วิจารณญาณในการเลือกบทสนทนาให้สอดคล้องกับโครงเรื่องบทพระราชนิพนธ์ อีกทั้งหากบทสนทนานั้นไม่สอดคล้องหรือไม่เหมาะสม ผู้แสดงก็ต้องใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยการแก้ปัญหาจะเป็นไปในลักษณะของการรับฟังความเห็นของกันและกันโดยการใช้เหตุผลอย่างมีวิจารณญาณ จนนำไปสู่การแก้ปัญหาและแสดงละครได้จนสำเร็จ ดังที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (MalaKul, 1974, p. 204) ได้เล่าเหตุการณ์ในการแสดงละครปริศนาเพื่อทายทายาคือ “น้ำน้อยแพ้ไฟ” ในการแสดงละครเพื่อให้อีกฝ่ายทายคำว่า “ไฟ” นั้น ได้เกิดปัญหาว่าจะใช้เรื่องใดมาแสดงเพื่อสื่อถึงคำว่า “ไฟ” ในกลุ่มผู้แสดงจึงมีการเสนอเรื่องต่าง ๆ และพูดคุยปรึกษากันด้วยเหตุผล จนนำไปสู่ข้อสรุปว่าจะแสดงเรื่อง “จารบุรุษในอเมริกา” ดังข้อความว่า

...ทุกอย่างเรียบร้อยมาจนถึงคำที่ 4

ข้าพเจ้าเสนอเรื่องสั้น ๆ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ในประเทศอังกฤษ แต่หลวงขิดภูบาล บอกว่า ไม่สนุกขอเสนอเรื่องใหม่ให้พิจารณา เรื่องใหม่ คำว่า “ไฟ” จะให้แสดงเรื่องกองทัพนโปเลียน ถูกกองทัพรุสเซียล้อมอยู่ในหุบเขา ทหารม้าคนหนึ่งอาสาแหวกวงล้อมไปแต่ถูกปืนกลตาย นายทหารคนหนึ่งจึงยอมถูกเผาทั้งเป็นเพื่อให้กองไฟลุกโชน กองทัพฝ่ายตนจะได้เห็นและรับมาช่วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่า สมัยนั้นไม่มีปืนกล และในรุสเซียนั้นนโปเลียนไม่เคยแยกกองทัพ และมีที่ราบเป็นส่วนใหญ่ มีภูเขาน้อย สถานที่นั้นคงจะเป็นสเปน ถกเถียงกันมากแล้วเลยไม่ตกลงกัน ข้าพเจ้า จึงได้กราบบังคมทูล ขอพระราชทานเรื่องใหม่

ได้เรื่องจารบุรุษในอเมริกา...

(MalaKul, 1974, p. 204)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่า วิธีการแสดงละครปริศนานั้นเป็นส่วนสำคัญที่เปิดโอกาสให้ผู้แสดงได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเสนอวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายโดยใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ใช้เหตุผลข้อเท็จจริง ความสมเหตุสมผลเป็นข้อมูลในการโต้แย้งเพื่อหาข้อยุติของปัญหาร่วมกัน จึงนับได้ว่า วิธีการแสดงละครปริศนานั้นสอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

นอกจากนี้แล้วในส่วนของการทายปริศนาของละครปริศนาที่ผู้แสดงต้องแบ่งเป็น 2 ฝ่าย และผลัดกันแสดงและผลัดกันทายนั้น ในฝ่ายที่ทายก็จะได้ฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เกิดการวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณใช้เหตุผลพิจารณาว่าการแสดงละครแต่ละเรื่องจะสื่อถึงคำใด และแต่ละคำจะมารวมกันเพื่อสื่อถึงทายาคือ โดยเฉพาะหากคำที่คิดไว้จากการแสดงละคร 4 เรื่อง ไม่สอดคล้องกับการแสดงละครเรื่องที่ 5 ที่เป็นการแสดงเพื่อบอกความหมายของทายาคือ ฝ่ายทายจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณร่วมกันคิดทายให้สอดคล้องกับการแสดง ดังที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (MalaKul, 1974, p. 203) ได้เล่าเหตุการณ์การเล่นละครปริศนา “น้ำน้อยแพ้ไฟ” ในการแสดงละครเพื่อสื่อถึงคำว่า “น้ำ” โดยฝ่ายทายปริศนา จะต้องรู้จักสังเกต คิดเชื่อมโยงเหตุการณ์เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่องที่จะสื่อถึงคำในทายาคือ ดังนี้

...คำว่าน้ำให้เล่นละครแบบเทพนิยาย

แม้มีลูกสองคน ลูกตัวและลูกเลี้ยง ลูกเลี้ยงตักน้ำ แม่ตเอาไปเลี้ยง ลูกคนนั้นขยันทำงานดี แม่ตจึงเอาทองทาตัวส่งกลับบ้าน ลูกอีกคนหนึ่งอิจฉา จึงแกล้งตักน้ำบ้าง แต่ขี้เกียจ แม่ตเอาน้ำมันดินทาตัวส่งกลับมา...

(MalaKul, 1974, p. 203)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าจุดที่ทำให้เกิดเรื่องนี้และเกิดจุดพลิกผันคือ “น้ำ” นั่นเอง ฝ่ายทายนั้นจะต้อง

ร่วมกันสังเกต วิเคราะห์ ใช้วิจารณญาณเพื่อหาคำตอบให้ได้ ซึ่งฝ่ายผู้แสดงละครนั้นจะไม่ได้บอกไว้โดยตรง

การสื่อสาร (Communication) การแสดงละครเป็นการพัฒนาทักษะการสื่อสารที่แสดงผลลัพธ์ได้อย่างเด่นชัด เพราะการจะแสดงละครให้ประสบความสำเร็จนั้นผู้แสดงจำเป็นต้องใช้ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาในการสื่อสาร แสดงความคิดเห็น แก้ปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นการที่ผู้แสดงสามารถร่วมกันแสดงละครทั้งละครบทพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนาได้นั้นย่อมเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ของทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ทั้งการฝึกซ้อมและการแสดงละครทั้งประเภทบทพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนา ล้วนส่งเสริมให้ผู้แสดงได้ฝึกการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า บทพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดงนั้นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์เฉพาะร้อยแก้วที่เป็นเนื้อเรื่อง แต่บทเจรจานั้นผู้แสดงจะต้องแต่งเอง ดังนั้นแล้วการที่ผู้แสดงจะแต่งบทเจรจาได้นั้นจึงต้องใช้ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ ต่างกับการแสดงละครบทพระราชนิพนธ์ประเภทอื่น ๆ ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชนิพนธ์บทเจรจาไว้จนตลอดเรื่อง ผู้แสดงมีหน้าที่เพียงแสดงตามบทเจรจานั้น ๆ ที่ไม่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแต่งบทสนทนา ดังเช่นบทละครพูด คำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาที่ทรงพระราชนิพนธ์บทเจรจาไว้อย่างละเอียด อันแตกต่างกับเรื่องพระหันทอากาศที่ทรงพระราชนิพนธ์เฉพาะเนื้อเรื่องโดยไม่มีบทเจรจา

ด้านละครปริศนานั้นสะท้อนการฝึกการใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างชัดเจนเช่นกัน นับตั้งแต่การที่ผู้แสดงทั้ง 2 ฝ่าย เลือกประเภทของละครเพื่อนำมาจัดแสดงในแต่ละเรื่อง โดยอาจเลือกเป็นละครพูด ละครร้อง ละครรำ หรืออื่น ๆ ตามความเห็นของฝ่ายตน ดังเช่น การเล่นละครปริศนาในภายิต “น้าน้อยแพไฟ” คำว่า “น้ำ” ใช้ละครแบบเทพนิยาย คำว่า “น้อย” ใช้การแสดงลิเกเรื่องพระยาน้อยชมตลาด คำว่า “แพ” ใช้การแสดงละครรำ เรื่องผีมีาสูรรูปแพพระเกียรติฤดี และคำว่า “ไฟ” ใช้การแสดงละครพูด

เรื่องจารบุรุษในอเมริกา และในส่วนของการเลือกเนื้อหา มาแสดงเป็นละครในแต่ละรอบก็จำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการร้อยเรียงเรื่องราวของละครแต่ละเรื่อง และเรื่องที่ 5 ที่ต้องแสดงละครที่สื่อถึงความหมายของภายิตนั้น ๆ ผู้แสดงจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการผูกเรื่องราว ดังเช่น ลำนวน “น้าน้อยแพไฟ” ที่การแสดงเรื่องที่ 5 นั้น หรือเรียกว่าการแสดง “รวมคำ” ฝ่ายแสดงได้เลือกแสดงเรื่องลักลอบเล่นการพนัน (MalaKul, 1974, p. 271) ตำรวจปลอมตัวมาจับ แต่จับนักพนันไม่ได้ เพราะจำนวนตำรวจมีน้อยกว่านักพนัน ซึ่งสื่อความถึงภายิต “น้าน้อยแพไฟ” นั้นเอง

การทำงานร่วมกัน (Collaboration) การแสดงละครแต่ละเรื่องนั้นจำเป็นต้องอาศัยทักษะการทำงานร่วมกัน ต้องผลัดกันเป็นทั้งผู้นำ ผู้ตาม มีความรับผิดชอบในบทบาทที่ตนเองได้รับ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน จึงจะทำให้การแสดงละครประสบความสำเร็จ ดังที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (MalaKul, 1974, p. 201) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการฝึกซ้อมและการแสดงละครไว้ว่า “การแสดงนี้ก็ขึ้นอยู่กับทนาย ผู้แสดงทุกคน จะต้องเป็นตัวละครตัวใดก็ได้ มิใช่ว่าจะต้องเป็นพระเอกเสียทุกคราวไป ข้อสำคัญคือ จะต้องทำหน้าที่ในตำแหน่งนั้น ๆ หรือเป็นตัวละครนั้น ๆ ให้ดีที่สุด” และอีกตอนว่า “ทุกคนต้องทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นอย่างดีที่สุดไม่ว่าจะเป็นหน้าที่อะไร ต้องรับฟังความเห็นผู้อื่น”

ในส่วนของการเล่นละครปริศนานั้น สะท้อนให้เห็นการทำงานร่วมกันได้เด่นชัด เนื่องจากผู้แสดงต้องผลัดกันเป็นทั้ง 2 ฝ่าย แต่ละฝ่ายจะมีหัวหน้าฝ่ายซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้นำในการวางแผนดำเนินงาน ส่วนผู้ร่วมฝ่ายมีหน้าที่แสดงความคิดเห็น เคารพและปฏิบัติตามความเห็นส่วนใหญ่ของฝ่ายตน ดังที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (MalaKul, 1974, p. 203) ได้เล่าเกี่ยวกับวิธีการฝึกซ้อมละครปริศนา ความว่า

ข้าพเจ้าได้รับคำสั่งล่วงหน้าประมาณ 20 ชั่วโมง ให้เป็นหัวหน้าชุด ก. ซึ่งจะต้องแสดงก่อน นายแจ่ม สุนทรเวช (จมีนอมรเศรษฐารักษ์) ได้รับคำสั่งให้เป็นหัวหน้าชุด ข. ซึ่งจะต้องแสดง

ที่หลัง... ชุด ก. ของข้าพเจ้ามีคนประมาณ 15 คน และมีพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรวมอยู่ด้วย ขณะนั้นข้าพเจ้ายังมีอายุไม่เต็ม 14 ปี ... พอถึงเวลาเริ่มต้น ชุด ก. ก็ไปประชุมที่หลังเวที ข้าพเจ้าชี้แจงหัวข้อหรือภาษี...

(MalaKul, 1974, p. 203)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าวิธีการฝึกซ้อมและการแสดงละครปริศนาเป็นวิธีการที่ฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน โดยต้องยอมรับในตัวผู้นำ ถึงแม้ว่าผู้นำจะมีอาวุโสน้อยกว่า มีสถานะต่ำกว่า โดยผู้นำมีหน้าที่ชี้แจงการดำเนินงานตามขั้นตอน ส่วนผู้ร่วมฝ่ายหรือผู้ตามมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็นซึ่งต่างฝ่ายต่างเคารพในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าวิธีการฝึกซ้อมและการแสดงละครบทพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดงและละครปริศนาสอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ในด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างครอบคลุม ฉะนั้น การแสดงละครจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนามนุษย์ให้เกิดทักษะในการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้ หากจุดมุ่งหมายของการพัฒนามนุษย์ในปัจจุบันคือกลุ่มเยาวชน การได้นำการแสดงละครมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างสนุก และบรรลุเป้าหมายทักษะของการใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขในศตวรรษที่ 21

2. งานละครที่สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 สะท้อนพระอัจฉริยภาพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวด้านใดบ้าง

งานละครพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดงและละครปริศนา สะท้อนพระอัจฉริยภาพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทั้งในฐานะนักการละคร นักอักษรศาสตร์ นักปกครอง นักการศึกษา นักการวางแผนได้อย่างสอดคล้องกัน อันแสดงให้เห็นพระปรีชาสามารถอย่างรอบด้านของพระองค์

พระอัจฉริยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์
งานพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง

และละครปริศนา นับได้ว่าเป็นงานพระราชนิพนธ์ประเภทใหม่ที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของพระองค์ อันส่งผลให้ผู้แสดงได้ฝึกฝนด้านความคิดสร้างสรรค์เช่นกัน พระองค์ทรงประดิษฐ์งานละครทั้ง 2 รูปแบบนี้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ หรือเหตุการณ์เฉพาะหน้า ดังเช่น การที่ทรงสร้างสรรค์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดงละครพูดแบบภาพยนตร์นั้นเพื่อให้เลื่องลือไปจัดแสดง หลังจากซ้อมรบเลื่องลือไปประจำปี ฉะนั้นจึงทรงพระราชนิพนธ์เป็นเค้าโครงเรื่องให้ผู้แสดงพูดเอง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของเลื่องลือที่อยู่ในสนามรบ เพราะจะได้ไม่ต้องฝึกซ้อม และท่องจำบทพูด แต่เลื่องลือเหล่านี้ก็ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแต่งหรือคิดบทเจรจาให้สอดคล้องกับเรื่องเอง

ด้านละครปริศนานั้นแสดงให้เห็นความคิดสร้างสรรค์ของพระองค์ในการผสมผสานวัฒนธรรมไทยกับต่างชาติเข้าด้วยกันได้อย่างลงตัว ดังที่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (MalaKul, 1975, p. 267) ได้กล่าวว่า “การพัฒนา Dumb Crambo ของอังกฤษ ให้เป็นละครปริศนาของไทยนั้น เป็นพระปรีชาญาณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯ โดยแท้” นอกจากนี้ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (Sujjapun, 2017, p. 22) ยังได้อธิบายการสร้างละครปริศนาไว้สอดคล้องกับหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ความว่า

...ดัมพ์แครมโบ (ละครปริศนา) จึงไม่เพียงเป็นการละเล่นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน หากแต่ยังเป็นศิลปะการแสดงอีกประเภทหนึ่งที่แสดงพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในการที่ทรงบูรณาการการแสดงละครกับการเล่นปริศนาคำทาย อีกทั้งยังเป็นกุศโลบายอันแนบเนียนในการฝึกซ้อมข้าราชการให้แสดงละครและคิดแต่งบทละครเพื่อเล่นสด ๆ ได้เองอีกด้วย

(Sujjapun, 2017, p. 22)

พระอัจฉริยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ข้างต้นยังแสดงให้เห็นพระปรีชาสามารถทางด้านการเป็นนักการละครและนักอักษรศาสตร์ที่ทรงสร้างสรรค์บท

พระราชนิพนธ์เพื่อการแสดงที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และใช้ละครเป็นเครื่องฝึกปฏิภาณไหวพริบ การแก้ปัญหา และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้แสดงอีกด้วย

พระอัจฉริยภาพทางด้านพระราชวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชวิสัยทัศน์อันกว้างไกล ทรงสามารถมองเห็นสภาพแนวโน้มความเป็นไปของสังคม จึงทรงมุ่งปลูกฝังให้ประชาชนได้พัฒนาตนในด้านที่จะสอดคล้องกับการใช้ชีวิตทั้งในรัชสมัยของพระองค์และในสังคมอนาคต การที่วิธีการแสดงละครบทพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่อง สำหรับการแสดง และละครปริศนา มีความสอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างลงตัว และครอบคลุมนั้น จึงเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าทรงมีพระราชวิสัยทัศน์อันกว้างไกลในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้รู้จักใช้ชีวิตอย่างสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณ แก้ปัญหาเป็น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และสื่อสารกัน ได้อย่างเข้าใจ พระอัจฉริยภาพทางด้านนี้จึงเป็นประจักษ์พยานในการแสดงให้เห็นพระปรีชาสามารถด้านการเป็น นักการปกครองและนักการวางแผนในการพัฒนาคน เพื่อพัฒนาชาติอย่างแท้จริง

พระอัจฉริยภาพด้านการทรงเป็นนักการศึกษา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักการศึกษาอย่างแท้จริง ทรงเข้าใจธรรมชาติและจิตวิทยาของผู้เรียนที่ไม่ชอบการเรียนรู้ด้วยการถูกบังคับขู่เข็ญ แต่จะมีความสุขกับการได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผ่านการเล่น จึงทรงใช้ “ละคร” เป็นสื่อในการให้การศึกษาทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และการให้ความรู้ควบคู่ไปกับการเล่น จึงทำให้ผู้แสดงละครได้ “เรียนอย่างสนุก และเล่นอย่างมีความรู้” ดังที่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (MalaKul, 1974, pp. 199, 205–206) ได้อธิบายประโยชน์ของการแสดงละคร ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคนไว้สรุปได้ว่า บทละครพระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวส่วนใหญ่เป็น บทละครที่เกี่ยวกับชีวิตจริง จึงเป็นการอบรมคนโดยใช้ สื่อสารมวลชน คือ ให้เห็นเอง คิดเอง เลือกสิ่งที่ดีเอง สร้างคติสอนใจได้ด้วยตนเอง และยังได้รับความรู้ เป็นผลพลอยได้อีกด้วย เช่น ความรู้เรื่องกองทัพโปเลียน เป็นต้น

จากการศึกษาวิธีการเล่นละครบทพระราชนิพนธ์ เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนาพระราช นิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีลักษณะ คล้ายกับการใช้ละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) ที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนปนเล่น ได้แสดงออกทางความคิด ความรู้สึกอย่างอิสระ เป็นการแสดงแบบด้น (Improvisation) หรือการแสดงตามบทบาทสมมติ (Role-playing) เป็นการแสดงความคิดเคลื่อนไหวของกลุ่ม ที่ไม่ได้เน้นรูปแบบ การนำเสนอ แต่เน้นการจัดกระบวนการโดยมีผู้นำและผู้เข้าร่วม (Galante, 2017, p. 56) ซึ่งในปัจจุบันละครสร้างสรรค์ ยังคงได้รับความนิยมนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น พัฒนาทักษะการสื่อสาร พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา พัฒนาความคิดสร้างสรรค์

สรุปผลการวิจัย

1. งานละครของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 คือ งานประเภทบทพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่อง สำหรับการแสดง และละครปริศนา โดยสอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ (Critical Thinking and Creative Problem Solving) 2) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) 3) การสื่อสาร (Communication) และ 4) การทำงานร่วมกัน (Collaboration)

2. พระอัจฉริยภาพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวผ่านงานละครที่สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ ในศตวรรษที่ 21 พบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านพระราชวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านการทรงเป็นนักการศึกษา

การอภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลด้านละครกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

งานละครของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 คือ งานประเภทบทพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับ

การแสดง และละครปริศนา เนื่องจากละครประเภทนั้น ๆ เป็นละครที่เข้าทำนองละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) ที่ให้ผู้แสดงแสดงได้อย่างอิสระ อีกทั้งในการแสดงละครผู้แสดงจะต้องช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้ละครดำเนินต่อไปได้ ต้องรู้จักการแก้ปัญหาสร้างสรรค์ต้องสื่อสารกันด้วยความเข้าใจ และร่วมมือกันจึงจะทำงานได้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งการใช้ละครพัฒนาผู้เรียนหรือมนุษย์ให้มีความสามารถดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ดังที่ ราเชล แยมสุนทร (Yaemsunthorn, 2021, pp. 305-315) เขียนบทความวิชาการแสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่ใช้ละครสร้างสรรค์เป็นวิธีสอนพบว่า ละครสร้างสรรค์สามารถใช้พัฒนาซอร์ฟสกีให้แก่ผู้เรียนได้ ทั้งนี้ สามารถสังเคราะห์เนื้อหาละครสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ได้ ดังนี้ 1. การช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน 2. การเห็นคุณค่าในตนเอง 3. ความเชื่อมั่นในตนเอง 4. ความคิดสร้างสรรค์ และ 5. การสื่อสารด้วยท่าทาง นอกจากนี้ยังพบว่ากระบวนการของละครสร้างสรรค์สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านต่าง ๆ ได้ อาทิ การสื่อสาร การทำงานกับผู้อื่น การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์

ด้านงานวิจัยในประเทศมีการนำละครสร้างสรรค์มาใช้เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ดังเช่น ชลธิชา หอมพุง (Homfung, 2014, pp. 185-195) ได้พัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจลีเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ส่วนหนึ่งได้นำบทละครพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มาให้ผู้เรียนวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้วิธีสัจลี และนำเสนอด้วย “ละครสร้างสรรค์” ที่มีตอนจบของละครแตกต่างจากต้นฉบับ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านการอ่านและมีความสามารถในการแก้ปัญหาสร้างสรรค์ที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ Bengé (2017, pp. 31-32) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ละครสร้างสรรค์ในชั้นเรียน

การขยายและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ละครสร้างสรรค์สามารถช่วยเสริมสร้างจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความมั่นใจตนเอง และยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นพบศักยภาพของตนเองได้อีกด้วย

อภิปรายผลด้านงานละครที่สอดคล้องกับ
การพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 สะท้อนพระอัจฉริยภาพ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งทางด้านความคิดสร้างสรรค์ พระราชวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านการทรงเป็นนักการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดและผลงานวิจัยที่ศึกษาด้านการละครของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับพระอัจฉริยภาพของพระองค์ ดังที่ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (Sujjapun, 2017, p. 3) ได้ศึกษาเรื่อง Dumb Crambo (ละครปริศนา) พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผลงานศึกษาพบว่า ละครปริศนาเป็นประดิษฐกรรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งวิธีการแสดงและบทละคร โดยทรงนำดัมม์แครมโบของตะวันตกมาผสมผสานกับปริศนาคำทายและการเล่นละครรำ ซึ่งในส่วนนี้สะท้อนให้เห็นพระอัจฉริยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ของพระองค์ได้อย่างดีเยี่ยม

นอกจากนี้ ปาวริส มินา (Mina, 2016, pp. 13-20) ศึกษาเรื่องพระอัจฉริยภาพด้านการสร้างสรรค์ฉากและสถานที่ในบทพระราชนิพนธ์บทละครพูดชวนหัวของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจากบทละครสุนทรภู่ภาษาฝรั่งเศส งานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นพระอัจฉริยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ของพระองค์ผ่านการปรับเปลี่ยนฉากและสถานที่ให้เข้ากับบริบทสังคมไทยและให้เหมาะสมกับการเป็นละครชวนหัว นอกจากนี้แล้วในบทละครของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวยังแสดงให้เห็นพระอัจฉริยภาพด้านการศึกษาที่ทรงใช้ละครเป็นสื่อในการสอน และพระอัจฉริยภาพด้านพระราชวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการแผ่แนวคิดที่ทันสมัยมีความเป็นสากลไว้ในบทละครของพระองค์อย่างมากมาย ซึ่งแนวคิดเหล่านั้นเป็นไปเพื่อการศึกษาให้คนไทยได้มีความรู้ ดังเช่นแนวคิดเรื่อง “สิทธิสตรี” ที่ทรงแผ่ไว้ในบทละครเพื่อให้ความรู้

เรื่องสิทธิแก่หญิงไทย นับได้ว่าพระองค์เป็นกษัตริย์ผู้มีพระอัจฉริยภาพด้านการศึกษาอย่างแท้และเท่าเทียมโดยไม่เลือกว่าจะเป็นหญิงหรือชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนลิน ชุตินทรานนท์ (Chutintaranond, 2018, pp. 49-70) ได้ศึกษาเรื่องการนำเสนอภาพลักษณ์ใหม่ของสตรีในสังคมไทย ผ่านตัวละครเอกหญิงในบทละครรัชกาลที่ 6 งานวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาบทบาทของตัวละครเอกหญิงจากเรื่องมัทนะพาธาและสวาทิรี ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ของตัวละครแสดงให้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมุ่งพัฒนาสิ่งที่สำคัญให้เกิดขึ้นกับสตรี 2 ประการ คือ การศึกษาของสตรี และสิทธิและหน้าที่ของสตรี ทรงนำเสนอภาพลักษณ์ของสตรีที่สอดคล้องกับพระราโชบายในการปกครองประเทศ และการมุ่งพัฒนาประเทศไทยสู่ความเป็นอารยประเทศ

จากผลการศึกษาข้างต้นพบว่า มีนักวิชาการจำนวนมากศึกษาบทละครพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวประเด็นต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นศึกษาเนื้อเรื่อง วิเคราะห์พระอัจฉริยภาพ ความคิดสร้างสรรค์ พระปรีชาสามารถ ข้อคิดจากเรื่อง หรือแนวคิดอันทันสมัยที่แฝงอยู่ในบทละคร อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้ได้นำเสนอมุมมองใหม่ที่แตกต่างกันในการศึกษางานละครพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯ ด้วยการเชื่อมโยงวิธีการแสดงละครประเภทพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนา กับโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มี “ทักษะ” ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เพื่อประโยชน์ในการประยุกต์ใช้วิธีการดังกล่าวในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต่อไป

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงเป็นมากกว่านักปกครอง ทรงผสาน

ความงดงาม ความอ่อนโยนทางศิลปะการประพันธ์ ศิลปะการแสดง เข้ากับความเข้มแข็ง ความแข็งแกร่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างกลมกลืน ทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ในการใช้ “การละคร” เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งหนึ่งในบทพระราชนิพนธ์การละครที่สำคัญก็คือ บทพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนา อันแสดงให้เห็นว่าแนวคิดในการพัฒนามนุษย์ของพระองค์นั้นเป็นแนวคิดอันเป็นสากลที่ไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของเวลา เนื่องจากพระองค์มีพระวิสัยทัศน์อันกว้างไกล จึงทำให้แนวทางการพัฒนามนุษย์ตั้งแต่ในรัชสมัยของพระองค์ในศตวรรษที่ 20 หรือเมื่อ 100 ปี ในอดีต สอดคล้องกับการพัฒนามนุษย์ในยุคปัจจุบันคือศตวรรษที่ 21 และยังแสดงให้เห็นว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นพระมหากษัตริย์ผู้เต็มเปี่ยมไปด้วยพระอัจฉริยภาพอันลุ่มลึกและกว้างไกล และทรงพร้อมจะส่งต่อพระอัจฉริยภาพของพระองค์สู่ปวงประชาเพื่อการพัฒนาชาติให้เจริญมั่นคงสืบไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรขยายขอบเขตการศึกษาโดยนำเนื้อหาของบทละครเค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนามาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหาต่อไป เพื่อจะได้ศึกษาแนวคิดด้านต่าง ๆ ได้อย่างลุ่มลึกขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำละครบทพระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่องสำหรับการแสดง และละครปริศนามาสร้างสรรค์เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนนำละครมาแสดง และศึกษาความสามารถ สมรรถนะที่เกิดขึ้นจากการแสดงละครดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- Benge, G. (2017). *Creative drama in the classroom: Expanding and enhancing creative thinking*. (Master's thesis, California State University).
- Chutintaranond, T. (2018). Portrayal of new women images in Thai society through female protagonists in King Rama VI's play scripts. *Academic Journal of Humanities and Social Sciences*, 26(52), 49–69. [In Thai]
- Galante, A., and Thomson, R. I. (2017). The effectiveness of drama as an instructional approach for the development of second language oral fluency, comprehensibility, and accentedness. *TESOL Quarterly*, 51(1), 115–142.
- Homfung, C. (2014). *The development of an instructional model by applying the four noble truths to enhance critical reading and creative problem solving abilities of undergraduate students*. (Doctoral's thesis, Silpakorn University). [In Thai]
- Malakul, P. M. L. (1974). *Collection of lectures by M.L. Pin Malakul*. Bangkok: Kurusapa Business Organization. [In Thai]
- Malakul, P. M. L. (1975). *Drama work of His Majesty King Ramathibodi Srisin Maha Vajiravudh, King of Siam*. Bangkok: Thai Watana Panich Publishing Co., Ltd. [In Thai]
- Malakul, P. M. L. (1990). What did King Mongkut do regarding literature? In Lecture and exhibition project committee His Majesty King Mongkut Klao. Silpakorn Unoversity. (editor). *Somdej Phra Maha Theerarat, the philosopher of Siam* (pp. 3–5). Nakorn Pathom: Silpakorn Unoversity. [In Thai]
- Mina, P. (2016). King Rama VI's creativities of setting on comedies adaptionsof French comedies. *T.L.A. Bulletin*, 60(1), 11–20. [In Thai]
- Nukulkit, S. (2000). *Contemporary Thai literature*. Bangkok: S.R. Printing. [In Thai]
- Partnership for 21st Century Learning (P21). (2019). *Framework for 21st century learning definitions*. Retrieved from <https://www.battelleforkids.org/learning-hub/learning-hub-item/framework-for-21st-century-learning-definitions>
- Sujjapun, R. (2017). Dumb Crambo (A riddle drama): The genius of King Vajiravudh. *Journal of Social Sciences and Humanities Research in Asia*, 23(2), 3–24. [In Thai]
- Vechasat, K. (1990). History of the drama work of His Majesty King Rama VI. On the lecture and exhibition project committee His Majesty King Mongkut Klao. Silpakorn Unoversity. (editor). *Somdej Phra Maha Theerarat, the philosopher of Siam* (pp. 8–35). Nakorn Pathom: Silpakorn Unoversity. [In Thai]
- Yaemsunthorn, R. (2021). Creative drama for developing soft skills. *The Journal of Research and Academics*, 4(4), 305–317.

